

Sabies que...?

“El molí jugava un paper de complement indispensable dintre del sistema econòmic agrari, ja que era el que permetia la transformació dels cereals en farina apta per a l’elaboració del pa, i per alimentar el bestiar.

Els molins andorrans, amb petites variacions, responen tots a un mateix tipus, el molí accionat per força hidràulica, i han mantingut l’estructura dels antics molins medievals. Hi ha constància documental de la presència de molins fariners a les valls des de l’Alta Edat Mitjana, entre els segles XII i XIII.”

Mas, D. (1998)

Oficis i indústries d’Andorra

Arxiu d’Etnografia d’Andorra. Monografia 2

ARXIU
NACIONAL
D’ANDORRA

DISSABTE, 29 DE SETEMBRE

a les 9 hores

Punt de sortida:

Av. de François Mitterand

Parada 202. Plaça del Consell

ENCAMP

(Enfront del Complex esportiu i sociocultural)

(Es demana arribar-hi 10 minuts abans)

El recorregut dura cinc hores

El preu per persona és de 5 € i inclou el transport.

Places limitades

Reserva i pagament previ

Tel. + 376 80 22 88

(Abans del dimecres 26 de setembre)

ARXIU NACIONAL

Edifici Prada Casadet 8-12
AD500 Andorra la Vella

ITINERARI PELS MOLINS FARINERS

dissabte 29 de setembre

Coneixes els molins de cal Pal i del Mas d’en Soler a la Cortinada, el molí del Tomàs al Tarter, el molí vell a Canillo i el molí del Guillem al Tremat? Et proposem que els descobreixis amb nosaltres.

L’Arxiu Nacional, amb la col·laboració de Francina Pons Pifarré, organitza una sortida etnogràfica per alguns molins fariners, en què es farà un recorregut per les nostres valls.

Govern d’Andorra

El 2018 celebrem l'Any europeu del patrimoni cultural, una oportunitat per descobrir la riquesa i la diversitat del nostre patrimoni.

La commemoració, aprovada pel Parlament Europeu i el Consell d'Europa el 17 de maig del 2017, vol sensibilitzar la societat sobre la història i reivindicar les possibilitats que ofereix el patrimoni cultural per al nostre desenvolupament sostenible.

DESCOBRINT EL NOSTRE PATRIMONI CULTURAL

Les muntanyes andorranes compten amb nombrosos rius i rierols que baixen amb ímpetu. Gràcies a la força de la natura, durant segles es va poder aprofitar l'aigua per fer funcionar molins, serradores i fargues.

Els molins fariners o moles permeten observar com s'aprofitava l'energia hidràulica per moldre el gra dels cereals i fer farina per fer pa i donar menjar als animals.

Si voleu conèixer la història d'aquestes petites construccions que van funcionar fins als anys seixanta, us convidem a acompanyar-nos.

SAPS QUÈ SIGNIFICA...

"combregar amb rodes de molí"? I..."portar l'aigua al seu molí"?

SAPS QUÈ ÉS...

"una punyera, mitja punyera i un picotí"?

*Molí de cal Pal i
Molí del Mas d'en Soler a la Cortinada*

"El blat era la farina més bonica que feva (al molí). Arribave lo gra aquí i això de vegades estae tot ple de sacs. Cada un portave el sac marcat, i si no el tenien marcat els hi marcava jo. Ja teniva una botelleta de tinta amb les inicials, aquí, les lletres de l'abecedari, i hi posave les primeres lletres de cada propietari, els hi marcava i els deie: Tal hora podeu venir a buscar la farina. O l'endemà o el dia que fos..."

Molí del Tomàs al Tarter

"I la primera cosa, cobrava abans de fer la feina (...). Amb això cobràvom, això se'n diu la punyera (una mesura de fusta). Aquí hi ha la punyera, i aquí hi ha la mitja (punyera). Si hi havie mig sac, mitja punyera i si hi havie un sac sencer, la punyera. Buidàvom el gra a la tremuja, ple, el molívom i cap a casa."

*Molí vell a Canillo
Molí del Guillem al Tremat*

Antoni Riba de casa Nicolau d'Ordino (ANA/Fons Arxiu Etnografia AEA32)